

Exam. Code : 103202

Subject Code : 1046

B.A./B.Sc. 2nd Semester

MUSIC (Instrumental)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :— (1) Attempt any FIVE of the following questions.
Question No. 1 is compulsory.

(2) All questions carry equal marks.

1. Answer all the Objective type questions. Each question carries 1 mark.

- (i) Write the Main Phrases (Pakad) of Raga Bhairav.
- (ii) Define Ghan Vadya.
- (iii) What is Purvang ?
- (iv) Define Jod.
- (v) Write the names of all the Vedas.
- (vi) What is Aaroh of Raga Kalingra ?
- (vii) What are the main contributions of Ustad Vilayat Khan towards Indian Music ?
- (viii) With which types of music the instrument Saranda is used ?
- (ix) Write about the musical contribution of Bhai Mardana.
- (x) What is Gat ?

2. Describe the various parts of musical instruments Rabab and Dilruba.
3. Write the notation of any Gat of Raga Kafi.
4. What is the contribution of Vidushi Annapurna Devi towards Indian Music ?
5. Write the progress of music during Vedic period.
6. Define and explain Razakhani Gat, Bols of Mizraab and Samvadi.
7. Write the notation of Kahrva Tala and Rupak Tala.
8. Give description of Raga Bhimplasi and Rageshwari.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(2) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਸਾਰੇ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਹੈ :
 - (i) ਰਾਗ ਭੈਰਵ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਾਕਾਂਸ਼ (ਪਕੜ) ਲਿਖੋ।
 - (ii) ਘਣ ਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (iii) ਪੁਰਵਾਂਗ ਕੀ ਹੈ ?
 - (iv) ਜੋੜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (v) ਸਾਰੇ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (vi) ਰਾਗ ਕਾਲੀਂਗਰਾ ਦਾ ਆਰੋਹ ਕੀ ਹੈ ?
 - (vii) ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵੱਲੋਂ ਉਸਤਾਦ ਵਿਲਾਯਤ ਖਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਯੋਗਦਾਨ ਕੀ ਹਨ ?
 - (viii) ਸਾਰੰਦਾ ਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

- (ix) ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
- (x) ਗਤ ਕੀ ਹੈ ?
2. ਸੰਗੀਤ ਵਾਦਾਂ, ਰਬਾਬਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲਰੁਬਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
 3. ਰਾਗ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤ ਦੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ।
 4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਵਿਦੂਸ਼ੀ ਅੰਨਪੂਰਨਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕੀ ਹੈ ?
 5. ਵੈਦਿਕ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
 6. ਰਜ਼ਾਖਾਨੀ ਗਤ ਸਿਜ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 7. ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਅਤੇ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਦੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ।
 8. ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਅਤੇ ਗਗੋਸ਼ਵਰੀ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਦਿਉ।

(Hindi Version)

- ਨੋਟ :— (1) ਨਿम्ਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ में से कोई पांच प्रश्न करो।
प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।
- (2) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।
1. सभी वस्तुनिष्ठ प्रकार के प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न का 1 अंक है :
 - (i) राग भैरव के मुख्य वाक्यांश (पकड़) लिखें।
 - (ii) घन वाद्य को परिभाषित करें।
 - (iii) पूवर्ग क्या है ?
 - (iv) जोड़ को परिभाषित करें।
 - (v) सभी वेदों के नाम लिखें।
 - (vi) राग कलिंगरा का आरोह क्या है ?
 - (vii) भारतीय संगीत की और उस्ताद विलायत खान का मुख्य योगदान क्या है ?

(viii) सारंदा वाद्य का उपयोग किस प्रकार के संगीत के साथ किया जाता है ?

(ix) भाई मर्दाना के संगीत योगदान के बारे में लिखें।

(x) गत क्या है ?

2. संगीत वाद्ययंत्र रबाब और दिलरुबा के विभिन्न हिस्सों का वर्णन करें।
3. राग काफी के किसी भी गत की नोटेशन लिखें।
4. भारतीय संगीत की दिशा में विदूशी अन्नपूर्णा देवी का योगदान क्या है ?
5. वैदिक काल के दौरान संगीत की प्रगति के बारे में लिखें।
6. रजाखानी गत, मिजराब और संवादी के बोलों को परिभाषित करें तथा व्याख्या करें।
7. कहरवा ताल तथा रूपक ताल की नोटेशन लिखें।
8. राग भीमप्लासी और रागेश्वरी का विवरण दें।